

VIENAS

Lokas skuodė visu greičiu, nulenkęs galvą. Kad neprarastų pusiausvyros, dygliuotą šaką laikė horizontaliai, o laisvąją ranką į šalis sklaidė ryškiaspalvių pumpurų kekes. Liku jojo ant jo juokdamasi, viena ranka įsikibusi į kaštonines garbanas, kurios krito jam ant pečių, kita laikydama mažąją Oa Lokui po smakru. Loko kojos buvo protingos. Jos matė. Jos nešė jį aplenkdamos iškilusias bukmedžių šaknis, jos šokdavo, kai ant tako rasdavosi vandens bala. Liku kulnais daužė jam per pilvą.

– Greičiau! Greičiau!

Dūrė kojas, jis pasuko į šoną ir sulėtėjo. Dabar jie girdėjo upę, kuri sruvo lygiagrečiai kairėje pusėje, nors jos ir nesimatė. Bukmedžiai praretėjo, krūmynai atsitraukė, ir jie priėjo lopinėlių seklaus purvo, kur būdavo rąstas.

– Ten, Liku.

Priešais juos driekėsi onikso spalvos pelkių vanduo, išplatėjantis iki upės. Takas palei upę vėl prasidėjo kitoje pusėje, jis kilo aukšty, galiausiai dingdamas tarp

medžių. Linksmi šiepdamasis Lokas žengė du žingsnius link vandens ir sustojo. Šypsulys išblėso, ir jis prasižijo, net nukaro apatinę lūpa. Liku, nuslydusi iki jo kelio, šoko ant žemės. Įsikišo į burną mažosios Oa galvą ir ėmė dairytis viršum jos.

Lokas suglumęs nusijuokė.

– Rąstas dingio.

Jis užsimerkė ir raukydamasis susigražino rąsto vaizdą. Šis tįsojo vandenyje nuo vienos pusės iki kitos, pilkas ir pūvantis. Kai užmindavai per vidurį, jusdavai po apačia teliuškuojantį vandenį, baisų vandenį, vietomis siekiantį žmogaus pečius. Tas vanduo nebuvo pabudęs kaip upė ar krioklys, jis miegojo nudrykęs iki upės ir tik ten budo, dešinėje nusitęsdamas iki neižengiamų pelkių, krūmynų ir klampynių. Lokas buvo toks tikras dėl to rąsto, kuriuo žmonės visad naudojami, kad vėl atsimerkė ir pradėjo šypsotis, tarsi bustų iš sapno; bet rąstas buvo dingęs.

Taku atrisnojo Fa. Naujasis miegojo jai ant nugaros. Ji nesibaimino, kad šis nukris, nes jautė, kaip jis rankomis kabinasi jai į plaukus prie kaklo, o pėdomis laikosi už jų žemiau pečių, bet risnojo minkštai, kad jis nepabustų. Lokas išgirdo ją artinantis anksčiau, negu ji pasirodė po bukmedžiais.

– Fa! Rąstas dingio!

Ji priėjo prie pat vandens, apsidairė, pauostė, tada kaltinamai dėbtelėjo į Loką. Jai nereikėjo nieko sakyti. Lokas ėmė purtyti galvą.

– Ne, ne. Nejudinau rąsto, kad prajuokinčiau žmones. Jis dingio.

Tada plačiai išskėtė rankas norėdamas patvirtinti, kad jo ištis nėra. Pamatęs, kad ji suprato, vėl jas nuleido.

Liku šūktelėjo jam:

– Pasupk mane.

Ji siekė bukmedžio šakos, kuri driekėsi nuo medžio tarsi ilgas kaklas, ir išvydusi šviesą iškėlė aukštyn visą glėbį žalių ir rudų pumpurų. Lokas paliko rąstą, kurio čia nebebuvo, ir ėmė ją pakibusią supuoti. Lingavo girgždančią šaką į šonus, su kiekvienu žingsniu trūkte-
lėdamas ją vis daugiau atgal.

– Ei!

Jis paleido šaką ir drėbėsi ant užpakalio. Šaka šovė tolyn, ir Liku laiminga suklykė.

– Ne! Ne!

Bet Lokas vis tampė šaką, ir lapų glėbys sūpavo Liku palei pat vandenį, ši klykė, juokėsi ir protestavo. Fa stebėjosi tai į vandenį, tai į Loką. Ji vėl susiraukė.

Taku artėjo Ha, jis skubėjo, bet nebėgo, mąslesnis už Loką, žmogus nenumatytam atvejui. Kai Fa šūktelėjo jam, šis iškart neatsiliepė, bet nužvelgė tuščią vandenį, tada metė žvilgsnį į kairę, kur kitapus bukmedžių skliauto matėsi upė. Tada ausimis ir nosimi ištyrinėjo mišką ieškodamas įsibrovėlių ir tik įsitikinęs saugumu padėjo ant žemės dygliuotą šaką, tada priklaupė prie vandens.

– Žiūrėkit!

Jo smiliumi rodė į galias įrėžas po vandeniui, kur nuslinko rąstas. Kraštai vis dar buvo ryškūs, įrėžose matėsi žemės grumstai, dar neištirpdyti apšėmusio vandens.

Jis nubraukė gumbuotas įrėžas gilyn į vandenį, ir jos išnyko tamsumoje. Fa pažvelgė kitapus, į tą vietą, kur tęsėsi nutrūkęs takas. Ten, kur buvo gulėjęs kitas rąsto galas, matėsi ištrypta žemė. Ji paklausė Ha, ir šis atsakė jai burna:

– Viena diena. Galbūt dvi dienos. Ne trys.

Liku vis dar nevaldomai kvatojo.

Ant tako pasirodė Nil. Ji šiek tiek dejavo, nes turėjo tokį įprotį, kai jausdavosi pavargusi ir alkana. Nors sunkaus jos kūno oda buvo suglebusi, krūtys stirksojo pilnos, speneliuose tvenkėsi pienas. Išalkti galėjo bet kas, tik ne naujasis. Nil žvilgtelėjo į jį, išikibusį Fa į plaukus, pamatė, kad jis miega, tada nuėjo prie Ha ir palietė jam ranką.

– Kodėl palikai mane? Tu turi daugiau vaizdų savo galvoje negu Lokas.

Ha parodė į vandenį.

– Atskubėjau pamatyti rąsto.

– Bet rąstas dingio.

Trise jie stovėjo ir stebeilijo vienas į kitą. Tada, kaip dažnai nutikdavo žmonėms, tarp jų kilo jausmai. Fa ir Nil pasidalijo mąstančio Ha vaizdu. Ha norėjo įsitikinti, jog rąstas tebėra vietoje, nes jeigu vanduo nusinešė rąstą arba rąstas pats nuslinko, tada žmonėms tektų visą dieną keliauti aplinkui pelkę, o tai galėjo sukelti pavojų ar dar didesnius nei įprasta nepatogumus.

Lokas nubloškė savo naštą prie medžio šakos ir neišleido jos iš akių. Šnypstelėjo Liku, ir ši nusileidusi atsisotojo šalia jo. Taku artėjo senoji moteris, jie girdėjo jos žingsnius ir kvėpavimą. Ji pasirodė iš už paskutinio kamieno, žila ir mažytė, sulinkusi, galvojanti tik apie

suvyniotą į lapus nešulį, kurį abiem rankomis spaudė prie suvytusių krūtų. Žmonės stovėjo vienas šalia kito, pasitikdami ją tylą. Ji nieko nepasakė, bet su kažkokiu nuolankiu kantrumu laukė, kas bus toliau. Tik nešulys jos rankose kiek smuktelėjo ir vėl buvo kilstelėtas, taigi žmonės prisiminė, koks jis sunkus.

Lokas prakalbo pirmas. Jis kreipėsi į visus, juokdamasis, girdėdamas tik žodžius iš savo burnos, nors labiau norėdamas juoktis. Nil vėl ėmė dejuoti.

Dabar jie girdėjo ir paskutinius taku ateinančius žmones. Tai buvo Malas, žingsniuojantis lėtai ir retsykiais vis sukosintis. Jis aplenkė paskutinį medžio kamieną, sustojo vos išėjęs į atvirą plotą, sunkiai užsikvėpė ant nulaužto dygliuotos šakos galo ir ėmė kosėti. Jam pasilenkus jie matė liniją, kur jo žili plaukai buvo iškriūtę, nuo antakių ji driekėsi per visą galvą žemyn iki pat kaltūno jam ant pečių. Žmonės nieko nesakė, tik laukė, kol jis kosėjo, tylūs kaip suklusę elniai, o purvas kilo gumulais, tįso ir virto iš jų tarpupirščių. Ryškios formos debesis pasislinko nuo saulės, ir medžiai pažėrė ant jų nuogų kūnų vėsią saulės šviesą.

Galiausiai Malas nustojo kosėti. Pabandė atsitiesti, remdamasis į dygliuotą šaką ir versdamas rankas keliauti šaka aukštyn. Pažvelgė į vandenį, tada paeiliui į visus žmones. Jie laukė.

– Turiu vaizdą.

Išlaisvinęs ranką uždėjo delną ant galvos, tarsi uždarytų ten blykčiojančius vaizdus.

– Malas yra ne senas, bet kabinasi motinai į nugarą. Daug vandens yra ne tik čia, bet ir palei visą taką, kuriuo

atėjome. Žmogus yra protingas. Jis priverčia vyrus paimti nukritusį medį ir...

Jo giliai įdubusios akys pasisuko į žmones maldaudamos pasidalyti su juo tuo vaizdu. Jis vėl lengvai suko sėją. Senoji moteris atsargiai kilstelėjo nešulį.

Galiausiai prabilo Ha:

– Nematau to vaizdo.

Senukas atsiduso ir atitraukė ranką nuo galvos.

– Suraskite nukritusį medį.

Žmonės paklusniai išsisklaidė palei vandenį. Senoji moteris nužingsniavo prie šakos, ant kurios ką tik suposi Liku, ir padėjo ant jos ryšulį apglėbusias rankas. Ha pašaukė juos pirmas. Jie atskubėjo prie jo ir susigūžė atsidūrę skystame purve, kuris sėmė kulkšnis. Liku surado kelias pajuodusias uogas, užsilikusias nuo vaisių meto. Priėjo Malas ir susiraukęs pažvelgė į rąstą. Tai buvo beržo kamienas, ne storesnis už žmogaus šlaunį, pusiau nugrimzdes į purvą ir vandenį. Tarpais luposi žievė, ir Lokas pradėjo rauti nuo jo spalvotus grybus. Kai kurie grybai tiko valgyti, juos Lokas atidavė Liku. Ha, Nil ir Fa nerangiai tampė rąstą. Malas vėl atsiduso.

– Palaukit. Ha čia. Fa ten. Nil irgi. Lokai!

Rąstas lengvai pakilo. Ant jo buvo likę šakų, kurios kliuvo už krūmų, braukė per purvą ir painiojosi po kojomis jiems sunkiai nešant jį atgal į tamsiąją vandens sąsmauką. Saulė vėl pasislėpė.

Kai jie priėjo vandens pakraštį, senasis vyras sustojo ir raukydamasis pažvelgė į išmindžiotą žemę kitoje pusėje.

– Leiskite rąstui plaukti.

Tai padaryti buvo keblu ir nelengva. Kad ir kaip jie stumdė permirkusį rąstą, jų kojos turėjo prisiliesti prie vandens. Galiausiai rąstas gulėjo plūduriuodamas, o Ha pasilenkęs laikė jo galą. Kitas galas šiek tiek nu-grimzdo. Ha viena ranka ėmė kelti, kita traukti. Ša-kota kamieno viršūnė lėtai iškilo ir atsigulė ant purvo kitoje pusėje. Sužavėtas Lokas džiaugsmingai vebleno užvertęs galvą, padrikai berdamas žodžius. Niekas nekrepė dėmesio į Loką, bet senasis vyras raukėsi ir spaudė galvą uždėjęs ant jos abu delnus. Kitas kamieno galas tįsojo po vandeniu galbūt du kartus didesniame gylyje negu žmogaus ūgis, ir tai buvo ploniausia dalis. Ha klausiamai pažvelgė į senąjį vyrą, šis susiraukęs vėl spūstelėjo galvą abiem delnais ir sukosėjo. Ha atsiduso ir tyčia įkišo koją į vandenį. Išvydę, ką jis daro, žmonės ėmė užjaučiamai dejuoti. Viepdamasis jis atsargiai išbrido, o žmonės viepėsi jam įkandin. Žiopčiojo brisdamas gilyn, kol vanduo pasiekė kelius, o jo rankos graibė supuvusią, plyšinėjančią kamieno žievę. Dabar jis viena ranka spaudė, kita traukė. Kamienas vartėsi, šakos maišė rudai geltoną purvą, kuris sukuriavo kartu su gausybe lapų, o viršūnė svyrinėjo gulėdama ant kito kranto. Ha stumtelėjo iš visų jėgų, bet išsiskėtusios ša-kos nepasidavė. Vis dar liko tarpas tolimesnėje pusėje, kur kamienas buvo išlinkęs po vandeniu. Stebimas nu-liūdusių žmonių jis grįžo į sausumą. Malas žvelgė į jį su viltimi, jo abi rankos vėl laikėsi už dygliuotos šakos. Ha nuėjo iki vietos, kur takas išnyra į laukymę. Pasiėmęs savo dygliuotą šaką pritūpė. Akimircai palinko į priekį, tada, kai jau griuvo, jo kojos pasivijo jį, ir jis greitai

pasileido per laukymę. Ha padarė keturis žingsnius ant rąsto vis krisdamas, atrodė, kad galva tuoj atsidauš į kelius; tada rąstas nirstelėjo, ir Ha nuskrido oru sulenktomis kojomis ir plačiai išskėstomis rankomis. Jis plojosi ant lapų ir žemės. Jam pavyko. Jis apsisuko, tada sugriebęs už kamieno viršūnės ją trūktelėjo: ir takas per vandenį susijungė.

Žmonės su palengvėjimu džiaugsmingai šūkavo. Saulė pasirinko būtent šią akimirką vėl išlįsti, tad atrodė, kad visas pasaulis dalijasi jų laime. Jie plojo Ha plekšnodami delnais per šlaunis, o Lokas dalijosi pergale su Liku.

– Ar matai, Liku? Kamienas yra virš vandens. Ha turi daug vaizdų!

Kai jie vėl nutilo, Malas savo spygliuota šaka parodė į Fa.

– Fa ir naujasis.

Fa ranka užčiuopė naująjį. Ties kaklu susimetę plaukai dengė jį, tad matėsi tik rankos ir pėdos, tvirtai įsikibusios į pavienes sruogas. Ji prisiartino prie vandens, ištiesė rankas į šalis ir vikriai nubėgo kamieniu, peršoko galą ir atsistojo šalia Ha. Naujasis pabudo, žvilgtelėjo per jos petį, perkėlė vieną koją ant kitos sruogos ir vėl užmigo.

– Dabar Nil.

Nil susiraukė, sutraukdama odą virš antakių. Nubraukė nuo jų garbanas, skausmingai išsiviepė ir pasileido per rąstą. Ji laikė rankas iškėlusi aukštai virš galvos, o pasiekusi vidurį pradėjo šaukti:

– Ajajaj!

Raštas ėmė linkti ir grimzti. Nil priartėjo prie plo-
niausios jo dalies, aukštai pašoko, jos pilnos krūtys su-
liumpėsėjo, ir ji niurktelėjo į vandenį iki pat kelių. Suriku-
si puolė traukti kojas iš purvo, griebė ištiestą Ha ranką,
o atsidūrusi ant kietos žemės ėmė aikčioti ir drebėti.

Malas priėjo prie senosios moters ir švelniai tarė:

– Ar ji dabar perneš jį?

Senoji moteris tik iš dalies atitrūko nuo savo minčių.
Nužingsniavo prie vandens, vis dar abiem rankomis lai-
kydama nešulį prie krūtinės. Kūno buvo nedaug, vieni
kaulai, oda ir reti žili plaukai. Jai sparčiai žingsniuojant
kamienas vandeny veik nekrustelėjo.

Malas pasilenkė prie Liku.

– Ar pereisi?

Liku išsitraukė mažąją Oa iš burnos ir raudonų gar-
banų kuokštu pasitrynė į Loko šlaunį.

– Aš eisiu su Loku.

Tai Loko galvoje įžiebė kažkokią šviesą. Jis plačiai
išsižiojo, ėmė juoktis ir kažką sakė žmonėms, nors grei-
ti vaizdai ir iš jo einantys žodžiai tarpusavyje nelabai
siejosi. Jis matė, kad Fa atsako jam juoku, o Ha niūriai
šypsosi.

Nil šūktelėjo jiems.

– Liku, būk atsargi. Tvirtai laikykis.

Lokas timptelėjo Liku už plaukų sruogos.

– Lipk.

Liku suėmė jam už rankos, viena koja apsikabino jo
kelį ir užsikorė iki nugaros garbanų. Mažoji Oa gulėjo
jos šiltoje rankoje jam po smakru. Ji šūktelėjo:

– Jau!

Lokas nužingsniavo atgal iki pat tako po bukmedžiais. Dėbteležo į vandenį, metėsi jo link, tada slystelėjęs sustojo. Kitapus vandens žmonės pradėjo juoktis. Lokas ėmė lakstyti pirmyn atgal, kaskart sustodamas prie rąsto artimojo galo. Jis šaukė:

– Pasižiūrėkit į Loką, galingąjį šokinėtoją!

Jis išdidžiai šuoliavo pirmyn, jo išdidumas kaskart sumaždavo, ir jis susigūžęs sprukdavo atgal. Liku šokinėjo ir klykė:

– Šok! Šok!

Jos galva bejėgiškai siūbčiojo virš jo galvos. Jis priėjo prie vandens kaip ir Nil – aukštai iškeltomis rankomis.

– Ajajaj!

Net Malas tai matydamas išsišiepė. Liku juokas peraugo į kvapą užimančią tylą, iš jos akių varvėjo vanduo. Lokas pasislėpė už bukmedžio, o Nil juokėsi laikydamasi už krūtų. Staiga Lokas vėl pasirodė. Jis šovė pirmyn palenkęs galvą, nėrė per rąstą su galingu riksmu. Stryktelejęs nusileido ant sausumos, pašokęs apsisuko ir puolė stripinėti, šaipydamasis iš nugalėto vandens, kol jam ant sprando ėmė žagsėti Liku, o žmonės pradėjo bendrauti vienas su kitu.

Pagaliau jie nutilo, tada į priekį žengė Malas. Jis kostelėjo ir kreivai nusišiepė:

– Dabar tu, Malai.

Pusiausvyrai išlaikyti savo spygliuotą šaką jis laikė skersai. Pasileido prie kamieno, jo senos kojos klupinėjo. Jis žengė ant rąsto sūpuodamas spygliuotą šaką. Nepakankamai išibėgėjo, kad pereinų saugiai. Jie matė jo veide augantį sielvartą, matė apsinuoginusius dantis.

Tuomet jo užpakalinė pėda nuplėšė žievės gabalą nuo kamieno, palikdama atvirą lopa, o Malas nebuvo gąnėtinais greitas. Kita pėda paslydo, ir jis griuvo į priekį. Pasivartęs į šonus dingo purvinoje vandens makalynėje. Lokas lakstė pirmyn atgal šaukdamas visu balsu:

– Malas vandeny!

– Ajajaj!

Ha įbrido į vandenį, skausmingai šiepdamasis nuo keisto šalto prisilietimo. Jis ištiesė spygliuotą šaką, kitą jos galą sugriebė Malas. Tada čiupo Malą už riešo, ir jie beveik griuvo, atrodė, tarsi eitų imtynių. Malas išsilaisvino ir puolė keturpėščias ropoti link tvirtesnio pagrindo. Pasiėkė bukmedį, atsigulė už jo susirietęs ir ėmė drebėti. Žmonės apsupo jį glaudžiu būreliu. Glaustėsi ir trynėsi į jį kūnais, apsivijo jį rankomis, stengdamiesi paguosti ir apsaugoti. Nuo jo sruvo vanduo, plaukai sulipo. Liku prasiyrė pro žmones ir pilvu prisispaudė jam prie blauzdų. Tik senoji moteris laukė nekrustelėdama. Žmonės glaudėsi aplinkui Malą ir dalijosi jo drebuliu.

Prabilo Liku:

– Noriu valgyti.

Žmonių ratui prasiskyrus Malas atsistojo. Jis vis dar drebėjo. Drebulys buvo ne paviršinis, šurpo ne tik oda ir plaukai, jis buvo toks gilus, kad kartu purtėsi net spygliuota šaka.

– Eime!

Jis nuvedė juos taku. Čia tarp medžių buvo erdviau ir gausu krūmų. Jie priėjo proskyną, kurią atvėrė didžiulis medis prieš mirdamas, proskyną arti upės, vis

dar gožiamą stovinčio kamieno lavono. Jis buvo apaugęs gebenėmis, jų kibūs stiebai raizgėsi ant senojo kamieno iki pat viršaus, kur kadaise kamienas šakojosi sudarydamas milžinišką tamsiai žalių lapų lizdą. Suvešėjo ir grybai, styrančios lėkštės, pilnos lietaus vandens, mažesni rausvai geltoni drebučių pavidalo gumulėliai, tad senasis medis palengva virto dulkėmis ir balta koše. Nil parinko maisto Liku, o Lokas pirštais lupinėjo baltus vikšrus. Malas jų laukė. Jo kūnas jau nebesipurtė be perstojo, sutrūkčiodavo tik retsykais. Kaskart sutrūkčiojęs Malas kvempėsi ant savo spygliuotos šakos tarsi slystų ja žemyn.

Jų jusles pasiekė naujas garsas, ūžesys, toks pastovus ir visa smelkiantis, kad žmonėms nė nereikėjo vienas kitam priminti, kas tai. Už proskynos šlaitas kilo staciai aukštyn, plika žemė su vienu kitu medeliu; kyšojo ir žemės kaulai, lygaus pilko akmens luitai. Už šio šlaito dunksojo kalnų tarpekliis, o nuo jo briaunos upė krito milžinišku kriokliu, dukart didesniu už aukščiausią medį. Žmonės nutilo klausydamiesi tolimo vandens gaudesio. Susižvalgę ėmė juoktis ir taukšti. Lokas paaiškino Liku:

– Šiąnakt miegosi prie krintančio vandens. Jis nedingo. Ar prisimeni?

– Turiu vandens ir urvo vaizdą.

Lokas meiliai paplekšnojo per negyvą medį, ir Malas nusivedė juos toliau. Jie džiūgavo, bet kartu ėmė pastebėti ir jo išsekimą, nors dar nesuvokė, kiek stipriai jis nusilpęs. Malas kilnojo kojas kaip žmogus, traukiantis jas iš purvo, jo pėdos nebebuvo protingos. Jos nerangiai

rinkosi vietas, jas tarsi kažkas traukė į šonus, tad jis vis svirduliavo ant savo lazdos. Jam iš paskos sekantys žmonės, būdami visiškai sveiki, lengvai atkartoją visus jo judesius. Telkdami dėmesį į jo pastangas, jie virto meilia nesąmoninga parodija. Kai jis palinkdavo ir gaudydavo kvapą, jie irgi žiojosi, jie svirduliavo, jų pėdos buvo tyčia neprotingos. Jie vinguriavo tarp padrikų pilkų riedulių ir akmeninių alkūnių, kol medžiai atitolo, ir jie atsidūrė atviroje vietoje.

Čia sustojęs Malas užsikosėjo, ir jie suprato, kad dabar turi jo palaukti. Lokas paėmė Liku už rankos.

– Žiūrėk!

Šlaitas vedė link tarpeklio, o priešais juos kilo kalnas. Kairėje šlaitas baigėsi ir stačiu uoliniu skardžiu smigo į upę. Upėje matėsi sala, nusidriekusi taip, tarsi vienas jos galas būtų pasistojęs piestu ir įsiremęs į krioklį. Upė krito abipus salos, silpna srovele iš vienos pusės, bet plačiai ir galingai iš kitos; o kur ji krito, per purslus ir slenkančius garus nė nesimatė. Saloje augo medžiai ir tankūs krūmai, bet jos galas prie krioklio tarsi skendėjo tirštame rūke, ir upė abiejose pusėse tik blankiai mirguliavo.

Malas vėl pajudėjo. Buvo du keliai prie krioklio briaunos; vienas vinguriavo tolyn į dešinę ir kilo tarp akmenų. Nors šis kelias Malui būtų buvęs lengvesnis, jis to nepaisė, tarsi jam labiau nei kas kita būtų rūpėję greičiau pasiekti poilsio vietą. Tad jis pasirinko taką į kairę. Čia augo krūmeliai, kurie vertė juos eiti skardžio kraštu, ir kol jie skverbėsi per juos, Liku vėl ėmė kalbėtis su Loku. Krioklio triukšmas iš jos žodžių atėmė gyvybę, palikdamas tik menkus jų apmatų.